

## **Kúria végzése**

**Az ügy száma:** Bfv.III.869/2020/8.

**A határozat szintje:** felülvizsgálat

**A tanács tagjai:** Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke  
Molnár Ferencné dr., előadó bíró  
Dr. Bartkó Levente, bíró

**Az eljárás helye:** Budapest

**Az eljárás formája:** tanácsülés

**Az ülés napja:** 2021. február 16.

**Az ügy tárgya:** kifosztás büntette és más bűncselekmények

**Terhelt(ek):** I. rendű

**Első fok:** Pécsi Járásbíróság, 5.B.206/2018/29., ítélet,  
tárgyalás, 2019. február 20., jogerős: 2019. február 20.

**Az indítvány előterjesztője:** az I. rendű terhelt

**Az indítvány iránya:** az I. rendű terhelt javára

### **Rendelkező rész**

A Kúria a kifosztás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pécsi Járásbíróság 5.B.206/2018/29. számú ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

### **Indokolás**

#### **I.**

- [1] A Pécsi Járásbíróság a 2019. február 20. napján meghozott - és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett - 5.B.206/2018/29. számú ítéletével az I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont be) alpont], lopás vétségében mint társtettést [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bd) alpont], kifosztás büntetésében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont] és közokirattal visszaélés vétségében [Btk. 346. § (1) bekezdés c) pont]. A bíróság ezért az I. rendű terheltet mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 4 év 10 hónap szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház, és a szabadságvesztés büntetésből az I. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a polgári jogi igényről, az eljárás során lefoglalt tárgyakról és a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] A felülvizsgálati indítvánnyal érintett - és az I. rendű terhelt cselekvősege szempontjából jelentőséggel bíró - III. tényállási pont alatti tényállás lényege a következő.
- Az I. rendű és a II. rendű terheltek 2018. június 12. napján 9 óra 15 perc körüli időben a LIDL áruházhoz mentek. Az I. rendű terhelt, miután a II. rendű terhelt arra rábírta, az üzletbe bement, mialatt a II. rendű terhelt az áruház bejáratánál várakozott. Az üzletben tartózkodott az időskorú sértett is, akinek a táskájába, a korábban a II. rendű terhelt által történő rábírás eredményeként az I. rendű terhelt benyúlt, és a táskából elvette a sértett pénztárcáját a benne lévő 5.000 forint készpénzzel és a sértett nevére kiállított személyi igazolvánnyal, lakcímkártyával. Az I. rendű terhelt ezt követően az áruházból távozott, a pénztárcát az áruház bejáratánál várakozó II. rendű terheltnek átadta, majd együtt hagyták el a helyszínt. A II. rendű terhelt a pénztárcát a buszpályaudvaron eldobta. A pénztárcát lefoglalták és azt a sértettnek kiadták. A sértett időskorú, a bűncselekmény elkövetésekor 87 éves, mozgásában is korlátozott személy volt, aki a bűncselekmény elkövetését észlelte, azonban azt idős kora és ebből adódó egészségi állapota miatt megakadályozni nem tudta.

## II.

- [3] A bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen az I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottnak.
- [4] Indokai szerint az ítélet III.) tényállási pontjában írt tényállás alapján kifosztás büntette miatt ítélte el az eljáró bíróság annak ellenére, hogy csupán 5.000 forint volt az okozott kár. Álláspontja szerint az ügyészség vádiratában eredetileg lopás vétségével vádolta meg, és azzal, hogy a sértett a pénztárhoz érve észlelte pénztárcájának elvételét, azonban a tárgyalás során a sértett úgy módosította vallomását, hogy azt azonnal észlelte, csak betegségéből adódóan nem tudta jelezni. Az indítványozó szerint ez nem fedti a valóságot, melyet kamerafelvétel is bizonyíthat, továbbá ő nem is tudhatta a sértett betegségét, azzal csak a tárgyaláson szembesült, mert az nem volt számára felismerhető, így a kifosztás büntette sem valósulhatott meg. Hivatkozott arra, hogy a csekély mértékű, 5.000 forintos kárt megtérítette, ennek ellenére a kiszabott büntetés eltúlzottnak súlyos. Kifogásolta a közokirattal visszaélés vétségének megállapítását is, mivel a pénztárcában található iratokat a II. rendű terhelt eldobta, így azok vissza is kerültek a sértetthez. Mindezek alapján a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatását indítványozta.
- [5] A Legfőbb Ügyészség BF.900/2020/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.
- [6] Az ügyészi álláspont szerint az irányadó tényállás azt tartalmazza, hogy a sértett fizikai állapota miatt korlátozottan volt képes a bűncselekmény elhárítására, ehhez szükséges magatartás tanúsítására, ezért a kifosztás megállapítása törvényes. A közokirattal visszaélés vétsége tekintetében hivatkozott arra, hogy a hatályos Btk. szerint a jogtalan elvétel is elkövetői magatartás, így nincs jelentősége jelen esetben az elvétel-megszerzés közötti fogalmi különbözőségnek, és a közokirattal visszaélés és kifosztás esetében valódi halmazat jön létre.
- [7] Az ügyész szerint törvényben kizártak az I. rendű terheltnek a pénztárca elvétele észlelésének későbbi időpontjára, a kamerafelvételek tartalmára hivatkozó, valamint a sértett állapotát vitató kifogásai, mert ezek az irányadó tényállás megalapozottságát támadják, amelyre felülvizsgálati eljárás keretében nincs mód. Mindezek alapján a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.
- [8] Az I. rendű terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra tett észrevételében ismételt hivatkozott arra, hogy a sértett csak a tárgyaláson vallotta azt, hogy betegsége miatt nem tudta a pénztárca elvételét megakadályozni, ezzel szemben azt csupán akkor észlelte, amikor a pénztárhoz ért, és fizetni szeretett volna. A sértett számára az okozott kárt megtérítette. Az okirattal visszaélés kapcsán megerősítette, hogy nem valósulhatott meg ezen bűncselekmény, mivel fél percnél tovább nem volt nála a sértett pénztárcája, azt a II. rendű terheltnek átadta, aki ezt követően röviddel el is

dobta. Beadványához becsatolta 2018. október 8-i keltezésű jövedelemigazolását annak alátámasztása érdekében, hogy rendezett életvitelt folytatott és önálló keresettel rendelkezett. A terhére rótt bűncselekmény kapcsán a lopás elkövetését nem vitatta, a kifosztás miatt azonban a kiszabott büntetést eltúlzottan súlyosnak tartotta.

### III.

- [9] Az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [10] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. A Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [11] Kétségtelen, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.
- [12] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét a III.) tényállási pontban írt cselekmény miatt kifosztás büntetében [Btk. 366. § (1) bekezdés c) pont] és közokirattal visszaélés vétségében [Btk. 346. § (1) bekezdés c) pont] megállapította, és törvényes a cselekmények minősítése is.
- [13] A Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja szerint kifosztást követ el, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett védekezésre képtelen, illetve a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személytől elvesz.
- [14] A Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontja szerint okirattal visszaélés vétségét követi el, aki egy vagy több olyan közokiratot, amely nem, vagy nem kizárólag a sajátja, mástól jogtalanul elvesz, vagy a jogosult elől jogtalanul eltitkol.
- [15] A Btk. 366. §-ában írt kifosztás bűncselekményének védett jogi tárgya a tulajdonjog és a cselekvési szabadság.
- [16] Az (1) bekezdés c) pontja szerinti alapesetnél a passzív alany az ehelyütt körülírt helyzeténél fogva csak korlátozottan képes a dolog elvételének felismerésére vagy az elvétel elhárítására, megakadályozására.
- [17] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint annak megítélése, hogy a sértett elhárításra korlátozottan volt-e képes, a sértett életkorának a mentális és fizikai állapotával összefüggésben kell jelentőséget tulajdonítani.
- [18] A bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetés - mint minősítő körülmény - megállapítását önmagában a sértett életkora nem alapozza meg, ez csak mérlegelés alapján dönthető el.
- [19] A bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására korlátozottan képes, aki a mentális vagy fizikai állapota miatt azt az élethelyzetet, amit éppen átél (amiben éppen került) nem, vagy csak korlátozottan képes reálisan felmérni, felismerni, és ennek megfelelő magatartást tanúsítani (3/2013. BJE határozat II/11. pont, BH 2020.169.).
- [20] Elköveti a kifosztás büntettét az is, aki a sértett figyelmét előrehaladott korát kihasználva eltereli, és a bűncselekményt a sértett idős korából adódó figyelmetlensége, óvatlansága teszi lehetővé; döntő jelentősége annak van, hogy a bűncselekmény elkövetése a sértett (passzív alany) bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes állapotának felhasználásával történt-e (BH 2018.160., 2018.217.).
- [21] Az irányadó tényállás - az indítványban foglaltakkal ellentétben - a III.) tényállási pont körében egyértelműen rögzíti, hogy
  - az I. rendű terhelt a sértett táskájába benyúlt;
  - abból elvette a sértett pénztárcáját a benne lévő 5.000 forint készpénzzel és a sértett nevére kiállított személyi igazolvánnyal és lakcímkártyával;

- a sértett időskorú, a bűncselekmény elkövetésekor 87 éves, mozgásában korlátozott személy volt, aki a bűncselekmény elkövetését észlelte, azonban idős kora és ebből adódó egészségi állapota miatt megakadályozni nem tudta.

- [22] A sértett idős kora, mozgási, cselekvési nehézségei az áruházban történő vásárlás során egyértelműen felismerhetőek voltak, az I. rendű terhelt nyilvánvalóan ezért választotta ki az áruházban tartózkodó személyek közül éppen a sértettet. Mindez ugyanis azt a célt szolgálta, hogy a sértett idős korából, állapotából fakadó figyelmetlensége és óvatlansága megkönnyíti a terhelt számára a dolog elvételét (az elvétel megakadályozását), vagyis a cselekmény véghezvitelét.
- [23] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt bűnösségét a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja szerinti kifosztás büntettségében megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.
- [24] Az indítvány kifogásolta a közokirattal visszaélés vétsége kapcsán azt, hogy a pénztárcát, s a benne lévő okiratokat csupán rövid ideig tartotta birtokában, azt rövid idővel a megszerzést követően a II. rendű terhelt részére átadta, aki a pénztárcában található iratokat eldobta, így azok vissza is kerülhettek a sértetthez.
- [25] A Btk. 370. § (2) bekezdés b) pont be) alpontja szerint a lopás bűncselekményének minősítő körülménye, ha egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével valósul meg.
- [26] A Btk. 366. § (1) bekezdése szerinti kifosztás ilyen minősítő körülményt nem tartalmaz, a közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvétele során törvényi egység nem keletkezik.
- [27] Ennek kapcsán a Kúria rámutat a következőkre.
- [28] A kifosztás elkövetési tárgya, ugyanúgy, mint a lopásnál, idegen dolog. Ugyanakkor - miként a rablásnál - kifosztásnál a dolog értéke - kifosztás esetében a jelentős, illetve különösen nagy vagy ezt meghaladó érték esetét kivéve - közömbös, jelentősége az elvétel módjának van.
- [29] Ehhez képest, amennyiben az elvétel egyidejűleg okiratra nézve is megvalósul, úgy vizsgálni kell az elkövetésben megnyilvánuló cselekmény tényállásszerűségét.
- [30] Okirat esetében az elvétel önmagában ténylegesen még nem jelent megszerzést, a közokirat megszerzéséhez az is szükséges, hogy a legalább eshetőleges szándékkal elvett közokiratot az elkövető viszonylag tartósan birtokolja.
- [31] A Btk. korábbi - 2014. május 2. napját megelőző - 346. §-a törvényi tényállásának megszövegezéséből következően az akkori bírói gyakorlat szerint, amennyiben az elkövető a lopott táskával, tárcával együtt az abban szokásosan elhelyezett közokiratokat is - akár meggyőződve azok létéről, akár nem - elvette, azonban azok birtoklásával rövid időn belül, a sértetthez történő visszajutást lehetővé tévő módon felhagyott, a megszerzésre irányuló, legalább eshetőleges szándék nem volt megállapítható.
- [32] Ugyanakkor a jelen cselekmény elkövetése idején - 2018. június 12. napján - hatályos Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontja már nem a megszerzést tartalmazza elkövetői magatartásként, hanem a jogtalan elvételt, így a két fogalom közötti különbség közömbös.
- [33] Jelen esetben az okirattal visszaélés bűncselekménye a sértett pénztárcájához tartozó két közokirat elvételével befejezetté vált függetlenül attól, hogy mi lett az okiratok további, későbbi sorsa.
- [34] A kifosztás esetén az okirattal visszaélés - ellentétben a lopással - önálló bűncselekményt valósít meg.
- [35] Bűncselekmény-halmazat jön létre ugyanis, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el; valódi, heterogén alaki halmazat jön létre, amikor az elkövető egyetlen magatartással különböző bűncselekményeket valósít meg.
- [36] Jelen ügyben erről van szó.

- [37] Nem sértett törvényt tehát az eljáró bíróság, amikor az I. rendű terhelt büntetőjogi felelősségét a kifosztással bűnhalmazatban közokirattal visszaélés vétségében is megállapította [Btk. 346. § (1) bekezdés c) pont], és törvényes a cselekmény minősítése is.
- [38] A büntetés (illetve intézkedés) törvényessége esetében a felülvizsgálat oka a Btk. - adott büntetés kiszabása (intézkedés alkalmazása) anyagi jogi alapjára, valamint a nemére, mértékére vonatkozó - mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megszegése.
- [39] Konkrét ügyben a büntetés (intézkedés) anyagi jogi alapja
- részint a helyes minősítést meghatározó,
  - részint az adott büntetés kiszabására (intézkedés alkalmazására), valamint nemére, mértékére vonatkozó anyagi jogi rendelkezés.
- [40] Az I. rendű terhelttel a Btk. 81. § (2)-(4) bekezdésére, és 89. § (1) bekezdésére figyelemmel mint többszörös visszaesővel szemben a 3 rendbeli lopás vétsége, kifosztás büntette és közokirattal visszaélés vétsége miatt a halmazati szabályok figyelembevételével 1 évtől 10 és fél évig terjedő szabadságvesztés szabható ki.
- [41] Erre tekintettel az I. rendű terhelttel szemben kiszabott 4 év 10 hónap szabadságvesztés, miként a közügyektől eltiltás alkalmazása, nem törvényt sértő.
- [42] Az indítvány tényálláson kívül körülményekre hivatkozással kifogásolta a tényállás megalapozottságát, eltérő tényállás megállapítását szorgalmazta.
- [43] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás irányadó. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható.
- [44] Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint - a minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogszabály sérelme nélkül - a kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [45] Következésképp a jogerős ítéleti tényállás támadása az eljáró bíróság mérlegelési tevékenységének kifogásolásán keresztül felülvizsgálati eljárásban eredményre nem vezethet.
- [46] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.
- [47] Ekként a Kúria az I. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján az I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

#### IV.

- [48] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [49] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró

Kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző